

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Cap. VIII. De Matrimonio, & Sponsalibus. De matrimonii valore, Ministro, Vsu, Impedimentis. Et de illo revalidando & contrahendo in partibus Hæreticorum. De illius dispensationibus, & illarum praxi ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

ret ut scalas ascenderet, vel caput securi praberet, ex sententia communi: ac proinde hic cautela opus est. Quamvis non desint Auctores qui censent, neminem ex homicidio fieri irregularem, nisi ad illud concurrat tanquam publicus iustitiae minister, vel ad causae probationem, vel ad executionem, vel tanquam privatus iniuste, & cum delicto: ita Suarez, Reginaldus, Layman, alique, contra Vasquez, Hurtadum, Turrianum, &c. quam sententiam probabilem indicat Diana Part. 3. Tract. 4. Resol. 70. & alibi.

Dispensare in Irregularitatibus sive ad Ordines, sive ad alia, ad Pontificem praecipue pertinet: in quibusdam etiam dispensare potest Episcopus, praesertim in illis quae proveniunt ex delicto occulto, praeterquam ex homicidio voluntario, & aliis deductis ad forum contentiosum. Dispensare idem potest quando non datur recursus ad sacram Sedem, juxta statuta Ecclesiae, & praesertim Tridentini Sessione 24. de Reform. Cap. 6. cujus verba citavi supra Part. I. Tract. 2. §. 4. in fine.

Practicae irregularitates quia multiplices sunt, memoriae causa valde commode ad sequentes hos versiculos reducuntur: Quid in iis singula verba denotent, ex priorum singularum irregularitatum expositione colligitur: ubi infirmus denotat morbos corporis irregularitati obnoxios: demens, amentiam, phrenesim, & defectus animae: vitiatum, vitium membrorum: novus, neophytum sive recenter conversum: ignarus, illitratum, obstrictus, defectum libertatis in obstrictis officio seculari: reliqua facile patent ut sequuntur.

Infirmus, demens, Vitiatum, Formosa, Servus, Infans, Novus, Ignarus, Baptismate peccans, Ordineve, Occidens, Mutilans, Bigamusque, Nothusque, Haereticus, Obstrictus, Pauper, Puer, Exul at aris.

CAPUT VIII.

De Matrimonio.

§. I.

De Sponsalibus.

Sponsalia sunt, promissio deliberata, & mutua, signo sensibili expressa, futuri Matrimonii, inter personas jure habiles. Hinc ad sponsalia non sufficit dicere, *Volo te accipere in uxorem*, quia non est promissio, sed propositum. Neque valida sunt contracta ante septennium, quia non praesumitur promissio illa deliberata esse. Quod si major septennio contrahat cum parte, quae est infra septennium, tenetur ille quidem, non jure sponsalium, sed promissionis.

II. Neque subsistunt sponsalia inita per vim, dolum, errorem, vel ignorantiam circa substantiam, aut conditionem substantialem si sit notabilis, uti de voto, & aliis contractibus dici solet.

III. Ad sponsalia requiritur utriusque partis promissio, sic ut non coalescant etiam si una pars promittat, & altera acceptet, nisi haec simul promittat, aut se obligare intendat. Quia requiritur promissio mutua & reciproca, nam sine hac promissione reciproca, contractus sponsalium in jure dicitur claudicare.

IV. Si Pater, vel Mater pro filio aut filia, aut Curator pro eo, cujus curam habet praesente vel non

R. P. Arfdek. Tom. II.

contradicente (dummodo metus absit) sponsalia contrahat, valida erunt. Quia in hoc casu jus accipit taciturnitatem pro expressione consentus. Sanchez, Lib. 1. d. 22. Diana, Part. 3. Tract. 4. Resol. 270. Imò etiam si contrahat pro absente, si is sciens id copresens vel tacite signo aliquo sufficienti ratificet. Sanchez, Pontifi. Diana, Part. 3. Tract. 4. Resol. 271.

V. Quando verba vel signa sunt dubia, in foro conscientiae standum est intentioni contrahentium, si de illa constet: in externo autem communi intelligentiae, & sensui verborum; ita tamen, ut potius inclinetur in favorem Matrimonii. Diana Part. 3. Tract. 4. Resol. 205. Bonacina q. 1. p. 1. alique.

VI. Esti utraque pars dicat, *non duciam aliam quam te*, non fiunt sponsalia. Quia illa verba sunt vera etiam si pars maneret in coelibatu.

VII. Denique per munera reciproce missa non censentur contrahi sponsalia. Si tamen Titius misit Cajae anulum cum promissione Matrimonii, & illa promissionem hanc intelligens dixit, *recipio*, valida sunt sponsalia. Quia illa signa externa mutuum consentum, & promissionem sufficienter indicant. Filliucius, Layman, Lib. 5. Tract. 20. Cap. 2.

VIII. Ex sponsalibus valide contractis resultant haec obligationes. I. Tenetur sub peccato mortali a pars inire Matrimonium, quando ab altera requiretur, nisi certus terminus praefixus fuerit: hoc enim omni contractui commune est. Sanchez, Coninck, Diana Part. 3. Cap. 4. Resol. 245. Secundo, qui post sponsalia recusat promissum Matrimonium contrahere, cogi potest à Judice, etiam per censuras. Notant autem plurimi quod illa coactio raro feliciter succedat.

IX. Si quis promissit animo simulato alteram ducere, per se loquendo ad nuptias non obligatur, damnum tamen inde exortum compensare debet. Si autem data promissione puellam ad copulam induxerit, eam ducere tenetur. Nisi tamen illa esset longè inferioris conditionis. v. g. vir esset nobilis, illa agricola filia, tunc enim illam dotando satisfaciet. Quòd si illa conscia suae disparitatis in copulam consenserit, etiam ad dotem jus amittit: quia censetur ipsa ultrò decipi voluisse. Vasquez, Sanchez, Bonacina, Lessius, Layman, hic cap. 1. Num. 10.

X. Sponsalia posteriora contra priorem fidem inita, tamen si jurata sint, aut copula etiam accesserit, sunt invalida. Sanchez, & Villalob. Contrarium tenet Pontius, Coninck cum Diana Part. 3. Tract. 4. Resol. 210. Matrimonium tamen post sponsalia contractum cum altera est validum, licet injustum, Bonacina, Part. 5. & 7. Layman Cap. 1. n. 5.

XI. Ubi Tridentinum non est receptum, sponsalia jure antiquo transeunt in Matrimonium per quavis signa externa maritali affectu exhibita, v. g. per copulam. Ubi verò Trident. receptum est, haec signa non tenent si sint clandestina sine parocho & testibus.

XII. Dissolvuntur autem sponsalia, I. per Matrimonium validum cum altera initum, ut supra diximus.

II. Per mutua remissionem prioris promissionis.

III. Per impedimentum dirimens Matrimonium postea superveniens.

IV. Per enorme crimen unius partis solvuntur sponsalia ex parte innocentis. Tale crimen est haereticum, homicidium, furtum grave, fornicatio, & haec quidem etiam ante sponsalia ex parte sponsae commissi, si fuerit à Sponso ignorata. Imò si Sponsa liberè patiat

de in

20
21a

ab altero tactus impudicos, oscula & amplexus potest Sponsus resiliere: non potest tamen Sponsa resiliere et si eadem Sponsus exerceat, nisi fiat in istis valde enormiter notorius. Quia actus illi in Sponso non ita redundat in dedecus Sponsæ, sicut vice versâ redundare solent.

V. Si superveniat notabilis mutatio, quæ ab initio cognita à contrahendis Sponsalibus deterruisset, v. g. odiûm grave inter Sponso, insignis morum asperitas, periculum valde probabile, ex Matrimonio oritura scandala, aut gravia odia inter parentes, aut alios amicos: *Bonacina, Layman, &c.*

VI. Si alteruter incidat in morbum qui solet esse perpetuus, aut valde diuturnus; ut morbus caducus, lepra, &c. aut Sponsa mutiletur aut enormiter deformetur, aut Sponsus amissione officii aut alio modo reddatur ineptus ad rei familiaris sustentationem. *Sanchez, Coninck, Bonacina, Diana, Layman, &c.*

VII. Si magna alterius partis debita detegantur, aut Sponsa promissam dotem præstare nequeat, vel Sponsus cum magno Sponsæ incommodo incipiat vagari, aut sine ejus licentia ad longinquas terras proficiscatur: quia tunc merito censetur suo juri renuntiare.

VIII. Dissolvuntur quoque Sponsalia etiam jurata per ingressum alterius in Religionem, aut votum ingrediendi, aut Ordinis sacri susceptionem. *Bonacina, Layman, &c.*

IX. Quando prædictæ causæ sunt manifestæ non requiritur auctoritas judicis ad dissolvenda Sponsalia, alioqui requiritur. Quod si Sponsus cognito suo jure resiliendi, nihilominus carnaliter cognovit Sponsam, censetur tacite juri suo renuntiasse, & Sponsalia ratificasse. *Layman, Cap. 2. Num. 20. &c.*

X. Si contingat Sponso supervenire novam hereditatem, ita ut illi Sponsa jam sit inæqualis, non habet ideò jus resiliendi, quia non est deceptus in conditione Sponsæ, in qua nulla facta est mutatio. Idem est de Sponsa si ipsi hereditas nova superveniat. *Sanchez, Coninck, Regin. Diana Part. 3. Tract. 4. Resol. 268.*

QUÆSTIO est, An virgo quæ contraxit Sponsalia, possit validè & licitè se solvere, ab obligatione Sponsalium de futuro, emittendò votum simplex castitatis in seculo.

Respondetur affirmativè apud *Lessum in Auilar. Pag. 280.* ubi in hanc sententiam adducit *Angelum, Sylvestrum, Richardum, Domin. Sotum in 4. Dist. 27. q. 2. Art. 5.* qui rem resolvit his verbis. Utrum per votum castitatis dirimantur Sponsalia, disputari solet: attamen in dubium vocari non debet quo minus, tale votum sit licitum, atque adeò Sponsalia dirimens, cum sit melioris frugis: quæ exceptio semper in Sponsalibus implicatur.

§. II.

De Matrimonii valore, Ministro, usu &c.

I. Matrimonium est Sacramentum inter baptizatos, quo vir, & mulier legitime invicem tradunt jus in mutua corpora, in ordine ad perpetuam vitæ societatem, & prolis susceptionem.

II. Hujus Sacramenti materia proxima est mutus consensus utrimque signo externo expressus, in quantum est prædicti juris traditio. Forma autem est idem consensus quatenus habet rationem acceptationis, ut docet *Suarez, Vasquez, &c.*

III. Minister Matrimonii non est Sacerdos, sed ipsi conjuges, qui contrahendo ponunt consensum conjugalem, in quo consistit materia, & forma hujus Sacramenti, *contra paucos mod.* Verba quæ hunc consensum declarant, debent esse de præsentibus, v. g. *Ego te duco, non autem, ego te ducam.*

IV. Matrimonium dicitur *Ratum*, in quo nondum secuta est copula conjugalis. *Consummatum* vero quando copula accessit. Probabile est Pontificem posse in Matrimonio rato dispensare. Ratio prima est, quòd diversi Pontifices, relati supra Pag. in illo dispensarint: supponendum namque est esse processisse non temerè, sed prævio maturo consilio deliberatione; uti latius Pag. citatâ. Nec refert, quid diversi etiam Pont. noluerint dispensare, id alienum rati à sua potestate: quia argumentum, quod ex præxi priorum documtus, non arbitramur esse certum aut infallibile, sed tantum probabile; cui non obstat praxis contraria aliorum. Qui fortassis etiam non dispensarunt defectu justæ causæ, aut voluntatis, cum dispensatio sit libera; non autem ex defectu existentia to suæ potestatis absolutæ.

Certum autem est post Matrimonium ratum & nondum consummatum conjuges posse religionem intrare, aut si unus tantum intraverit, post ejus Professionem alterum cum quo voluerit posse contrahere. Jura cogitantibus de Religionis ingressu conceditur ab inito Matrimonio bimestre ad deliberandum aut consummationem.

V. Ad Valorem Matrimonii requiritur præsentia Parochi proprii, vel alterius Sacerdotis ex ipsius aut Episcopi licentia, & ac duorum saltem testium, post Tridentinum Sess. 24. Cap. de Reformat.

Sufficiunt quicumque testes, modò intelligantur qualiter fiat; & sufficit Parochus viri, vel femina etiam in alia Diocesi; & etiam si nondum sit ipse Sacerdos, & etiam si præsens contradicatur, aut vi detineatur, modo Parochus præsens cum testibus intelligat quid sit, scilicet videndo, aut audiendo.

VI. Denuntiationes, si esset periculum in mora, possit Parochus postponere ex præsumpta Episcopi voluntate, & quadam tacitâ commissione. Possunt etiam ex omitti volente Episcopo ex causa. Sæ, *Peregr. aliquæ ex Trident. Sess. 24. Cap. 1.* quod præcipitur ut fiat in parochia utriusque contrahentis, ex Decretis Cardin. & tribus diebus festis continuis, non tantum immediatis, de quibus *Bonacina q. 2. p. 6. &c.*

VII. Benedictionem omittere, aut ante eam consummare Matrimonium per se non est mortale: quòd si fiant hæc sine causa est veniale, Sæ, *Sanchez, Bonacina, p. 4. q. 6. Num. 2.*

VIII. Etas ad valorem Matrimonii requisita in femina sunt anni duodecim completi, in viro quatuordecim, & ante si sint potentes ad copulam simul sufficit verò dicta etas etiam adhuc non possunt contrahere expectandum vero deinde usque ad annum decimum octavum, ut judicetur an sit perpetuum impedimentum, nec validatur illud Matrimonium per copulam postea sequentem, nisi ad minimum tacitus utriusque partis consensus accedat. V. Sæ, & *Layman, hinc Cap. 12. Num. 1.*

IX. In dubio an sit legitimum Matrimonium primo initum, non est dissolvendum, sed secundo contractum irritandum. Nec uni soli juranti esse impedimentum, post contractum credendum; semper enim in dubio

dubio præsumendam pro Matrimonio. *Sañ, Menoch. Sanchez, Lib. 2. D. 45. Num. 14.*

X. Non potest conjux cum altero contrahere nisi habeat certitudinem de morte conjugis. In dubio autem an talis certitudo habeatur Judicis Ecclesiastici arbitrio judicandum relinquunt. *Sañ, Navarr. Cap. 22. Num. 36.*

XI. Bonâ fide conjugati, non sunt admonendi impedimenti à Parocho, vel Confessario, quando probabiliter timeri potest magnum damnum. *Sañ, Sanchez, Navarrus.*

XII. Teneatur uxor virum migrantem sequi, nisi aliud esset inter eos conventum, & ipsa non cogere- tur aliqua necessitate migrare, aut nisi insciens vaga- bandum duxisset, aut si ipse vellet inhonestè vagari, aut cum periculo animæ vel corporis, vel post Ma- trimonium factus esset vagabundus. *Covar. Navarrus Cap. 14. num. 20. alique.*

XIII. Uxor graviter peccat si marito non obediat in re honesta, & magni momenti. Quod si vir bona familiæ deponat ut ea prodigè expendat, potest uxor licitè ea negare, aut abscondere.

XIV. Qui certò scit Matrimonium suum esse in- validum, non potest debitum conjugale petere, aut reddere. Si sit dubius, etsi possit reddere, petere ta- men non potest antequam veritatem debitè inquirat, postea si nihil certius deprehendat, potest petere, & dubium deponere.

XV. Si quis ad uxorem situ præpostero accedat sed in vase naturali, sine periculo effusionis seminis, proba- biliter aliqui censent esse tantum veniale, alii docent esse mortale. Si autem congrua ratio subsit, v. g. quod conjux sit gravida, quod sic major sit spes con- cipiendi, nullum omninò est peccatum.

XVI. Gravis est obligatio inter conjuges reddendi debitum conjugale, quando rectè & moderatè peti- tur. Si tamen uxor innocens sciat virum mæcha- tum esse, aut contrâ, habet jus negandi si velit. Item, si inde metuat sibi gravè damnum prolis, aut sanitatis, aut maritum insigniter ebrium advertat.

XVII. Non licet conjugibus in usu Matrimonii ali- quid facere ex quo conceptio prolis directè impedia- tur, etiamsi periculum in partu, aut paupertas ex mul- ta prole timeretur. Quia sic agerent contra finem prin- cipalem Matrimonii, quod est à Deo ordinatum ad prolis generationem. Possunt tamen propter tale peri- culum aut paupertatem cum mutuo consensu absti- nere.

QUÆSTIO est, An Matrimonium licitè contra- hatur coram Ministro hæretico, postquam legitimè contractum fuit coram Sacerdote?

Respondet ad hunc casum negativè *Lessius in Au- thor. Cas. 24.* quia apparet esse professio quædam Reli- gionis, aut ritus hæretici, eo quod Minister videatur in hoc actu instar personæ sacræ adhiberi. Testatur ta- men *Joan. Verjus Ord. Prædicatorum in suo Pastoralis Tract. 13. Art. 7.* illam esse praxim communem in qui- busdam partibus Hollandiæ, & Confœd. Provincia- rum, sine ulla Catholicorû contradictione: Quia aliàs Matrimonia illa non haberentur apud hæreticos legiti- ma, cum magno Catholicorum incommodo, qui hinc non colligunt ullam ritus hæretici professionem, & Ministri apprecantis verba habent tantum pro civili aut politica gratulatione, eoque magis quod hæretici non admittant Matrimonii verum esse Sacramentum.

R. P. Arsdok. Tom. II.

S. III.

De Impedimento Matrimonii.

Impedimenta dicuntur alia *Impedientia* tantum, quæ Matrimonium reddunt illicitum, sed non in- validum: alia sunt *Dirimentia*, quæ & illicitum & in- validum constituunt. Prioris generis impedimenta scil. *Impedientia*, sequenti versu exprimuntur.

Ecclesia vetitum, nec non Tempus Feriarum, Atque Catechismus, Crimen, Sponsalia, Votum, Impediunt fieri, permittunt facta teneri.

I. *Ecclesia vetitum*, est prohibitio Episcopi vel Pa- rochi, quæ fieri potest propter dubium de aliquo im- pedimento, aut inhabilitate inter Sponsos volentes contrahere.

II. *Tempus*, scilicet, ab Adventu usque ad Epi- phaniam inclusivè, & à die Cinerum usque ad octa- vam Paschæ: quo tempore non est licita benedictio nuptialis, nec convivium, nec Sponsæ ad domum tra- ductio. At sine his illo etiam tempore Matrimonium contrahere licet, & consummare: etsi quidam con- summare negent licere, nisi cum ritè est benedictum.

III. *Sponsalia* cum altera persona, quamdiu non sunt ritè dirempta, Matrimonium cum alia impediunt.

IV. *Affinitas* contracta per Catechismum inter Re- spondentem & Catechizatum: sed sublatum est hoc impedimentum per Concilium Tridentinum.

V. *Votum*, scilicet simplex castitatis, vel religionis, si- ve non nubendi. *Sanch. hic alique.*

VI. *Criminis* impedimentum est varium, primò uxoricidium, nisi esset in adulterio deprehensa, ut ali- qui addunt.

II. Incestus cum uxoris viventis consanguineis in- tra secundum gradum, nisi sit occultus.

III. Vi accipere alienam Sponsam.

IV. Convictum esse in judicio Sacerdotem occidisse.

V. Solennem agere pœnitentiam, dum illa durat.

VI. Fieri patrum filii, ne possit uxor petere debi- tum. Verum hæc criminis impedimenta per non usum sublata esse docet. *Navarrus, Sanchez, Coninck, Layman, hic Cap. 25.* Potest in cæteris prædictis Epi- scopus dispensare, quando est periculum incontinen- tiæ. Non debet autem, nisi urgente causâ, conce- dere tempore prohibito nuptiarum celebrationem, nec tunc etiam cum populi frequentia.

Impedimenta Dirimentia, memoriæ causâ, hoc me- tro aptè comprehenduntur.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen, Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas, Aetas, affinis, si clandestinus, & impos, Raptave sit mulier, nec parti reddita visa, Hæc socianda vetant connubia, facta retractant.

I. *Error*, scilicet cum creditur esse persona quæ non est (secus si erretur in personæ qualitate ut divitiis, aut nobilitate) aut à libero credatur esse liber qui servus est. Quod si error qualitatis ad errorem per- sonæ pertinet, dirimeret; ut si intendebat cum pri- mogenito & hærede nobilis familiæ contrahere, cum talis non sit, sed secundus aut tertius filius.

II. *Conditio*, irritat si sit contra substantiam contra- ctus, ut contra perpetuitatem Matrimonii, aut fidem

Cc 2 con-

conjugalem, & uterque consentiat, v.g. contraho tecum eâ lege ut adulterio victum queras, vel ut non simul vivamus, vel ut debitum non reddas, aut ut ego non reddam, vel ut conceptio impediatur, vel ut proles non educetur. Quod si talis conditio apponatur jam contracto Matrimonio, non irritat.

III. *Votum*, scilicet solenne religionis, vel per suspensionem Ordinis sacri. Votum autem simplex castitatis, tantum impedit, non dirimit Matrimonium, præter vota simplicia quæ statim à tyrocinio emittuntur in Societate JESU.

IV. *Cognatio*, quæ dicitur *carnalis*, est vinculum personarum ab eodem stipite proximo descendentium, dirimitque Matrimonium usque ad quartum gradum lineæ transversæ inclusivè. Et quidem quoad primum gradum fortassis dirimit jure naturæ; quoad reliquos tres, solo jure Ecclesiastico. Unde etiam Pontifex in his iusta de causa dispensare potest. Gradus verò lineæ rectæ probabile est omnes jure naturæ esse prohibitos. Porro pro gradibus consanguinitatis dignoscendis statuuntur sequentes Regule.

Prima, In linea recta tam ascendentium, quam descendentium, quod sunt personæ tot sunt gradus, unâ demptâ, scilicet stipite: v.g. pater & filius sunt consanguinei in primo gradu, nepos & avus in secundo, &c.

Secunda, in linea transversa æquali (quæ est inter personas à communi stipite æqualiter distantes) quot gradibus personæ singulæ à communi stipite distant, totidem distant inter se. Unde frater & soror sunt in primo gradu lineæ transversæ, patruus & consobrinus in secundo, filii eorundem in tertio.

Tertia, In linea transversa inæquali, inter personas inæqualiter distantes à communi stipite, quot gradibus remotior persona distat à stipite, tot gradibus distant inter se. Unde patruus & nepos, filius & soror patris sunt consanguinei in secundo gradu.

V. Altera est cognatio *Spiritualis*, quæ oritur ratione Baptismi, & Confirmationis, ac Matrimonium dirimit inter baptizantem, & hujus patrem & matrem, item inter suscipientem & susceptum, & hujus patrem & matrem.

VI. Tertia est cognatio *Legalis*, quæ est propinquitatis personarum orta ex perfecta adoptione in filium aut nepotem, ut succedat ex intestato tamquam necessarius hæres in quartam partem bonorum, vel tamquam filius in totum. Illa dirimit Matrimonium usque ad quartum gradum inter adoptantem & adoptatum, ejusque descendentes. Probabile tamen esse, post Tridentinum, dirimere tantum usque ad secundum gradum inclusivè, sicut cognatio spiritualis, notat *Diana Part. 9. Tract. 6. Resol. 54.*

VII. *Crimen*; quod Matrimonium dirimit, Primum est, Homicidium conjugis ab altero conjugè & alio tertio, sive physicè, v.g. gladio vel veneno, sive moraliter, ut imperio vel suasionè perfectum, eo consilio ut postea inter se Matrimonium contrahant.

Secundum est Adulterium, quando nimirum duo carnaliter se cognoscunt, vivente alterius conjugè, & vel Matrimonium ineunt de præsentibus, vel saltem dant fidem de ineundo post mortem conjugis.

Tertium, est Raptus, per quem persona cum violentia abducitur libidinis exercendæ, vel Matrimonii ineundi causâ, *S. Thom. Molin. hic D. 105.* Durat autem hoc impedimentum, secundum Trident. quamdiu rap-

ta est in potestate raptoris, etiam si liberè consentiat. Rapta tamen non censetur femina quæ volens, & sine vi aliis illata abducitur.

VIII. *Cultus disparitas*, id est, diversitas religionis inter baptizatum & non baptizatum. Unde Matrimonia cum hæreticis, et si plerumque illicita, sunt tamen valida. Existimo tamen Matrimonium Catholicum cum Anabaptista nullum esse, si pars hæc noudum Baptismum susceperit.

IX. *Vis, metus, Violentia* irritat Matrimonium, si five fuerit à Sponso, si five ab aliquo tertio illata in ordine ad extorquendum Matrimonium cum metu cadente in constantem virum, nec firmatur consensus, aut juramento, aut copulâ durante metu.

Talis verò est metus carceris, vel flagellorum, aut magni damni: non est autem talis, qui à Superiore justè incutitur, aut si quis contrahat, ut evadat legnam pœnam mortis, aut ducat filiam medici nolentis alioqui mederi. Aut si cymbâ casu vel tempestate eversa virgo metu mortis contrahat per verba de presenti cum alio nauta, ut in ejus cymbam recipiatur; de facto, Antverpiæ hoc casu in litem adducto, virgo opulenta nautæ adjudicata fuit.

X. *Ordo*, scilicet sacer, si five major (non autem minor) invalidat Matrimonium contrahendum. Quod si quis jam conjugatus ordinetur, sine consensu uxoris, nec poterit uti ordine, nec debitum petere, nec ad superiorem ordinem ascendere, nisi Religionem professus. Non potest autem profiteri, si Matrimonium erat consummatum, nisi uxore consentiente & voluntate vovente; juxta *Cap. cum sis, de Convers. conjugat.*

XI. *Ligamen*, scilicet prioris conjugii, quo dante invalidè contrahit cum alio: contingit tamen licet fieri, si de morte prioris conjugis certitudo habeatur, quod si is postea compareat tenetur altera compari dimisso posteriore conjugè, ad priorem redire. *Bianca, aliique.*

XII. *Honestas*, significat impedimentum publicæ honestatis, ob quam nemo potest contrahere cum consanguineis illius cum qua contraxit Sponsalia, vel Matrimonium rarum; & quidem ante Tridentinum jure antiquo hoc impedimentum dirimit Matrimonium inter Sponsam & consanguineos Sponsæ usque ad quartum gradum, oriturque ex Sponsalibus quibuscumque etiam invalidis, præterquam ex defectu consensus: Jure novo Tridentini non oritur, si Sponsalia sint invalida, & irritat tantum usque ad primum gradum, si oriatur ex Sponsalibus; ad quartum verò, si ex Matrimonio rato sequatur. *Bonacina, Sanchez, Lib. 7. D. 68. Filiucius, Tract. 10. Part. 2. cap. 6.* Difert hæc honestas ab impedimento affinitatis specialiter in eo, quod hoc supponat intervenisse copulam, non autem publicæ honestatis.

XIII. *Ætas*, quæ requiritur ad valorem Matrimonii est in viro annus 14. in femina 12. completus, nisi multitia suppleat ætatem, id est maturitas judicii, & potentia ad copulam. *Cap. de illis, &c.*

XIV. *Affinitas*, est propinquitatis personarum nata ex copula carnali, si five licita, si five illicita: utraque jure saltem Ecclesiastico dirimit Matrimonium, illa usque ad 4. gradum inclusivè; hæc verò jure novo usque ad secundum tantum, si quidem copula antecedit Matrimonium: nam si superveniat, v.g. si Titius cognoscat uxoris suæ cognatam in secundo gradu,

non dirimit, licet is qui peccavit non possit petere debitum, sed tantum reddere. Porro gradus & linea affinitatis accipiuntur sicut in consanguinitate.

XV. Si clandestinus: Matrimonium clandestinum dicitur, quod contrahitur sine Parocho, & duobus ut minimum testibus, qui possunt esse feminae, aut quibus usum rationis habentes, quod irritum est ubicumque Tridentinum est receptum, de quo supra §. 2. Num. 5.

XVI. Impos, indicat impotentiam ad copulam conjugalem, sive ex parte unius, sive utriusque, quae ut Matrimonium dicimur debet esse perpetua, & Matrimonium praecessisse, non enim sufficit postea supervenisse: si dubium sit an praecessit, probabilius est dirimendum esse.

Censetur absoluta impotentia, quae non potest tolli sine miraculo, aut peccato, aut vitae periculo, licet si possit aufferri orationibus, aut exorcismis, aut adhiberi remedium per artem, aut artem, sine gravi periculo. In maleficio, & impotentia, quae speratur posse tolli, datur triennium ad explorandum an possit copulari, quod si non sit sperandum, statim separari debent. Quae sine periculo vitae potest concipere, etiam si sine eo non possit parere, non censetur impotens, uti docet Bonacina, q. 3. Part. 13. Busen ex Henrico. Filiucius, Coninck, alique.

Quaestio est primò, apud Card. Lugo Respon. Mor. Lib. 1. Dub. 45. An Episcopus propter abusus, v. g. contrahentium quidem in praesentia Parochi & testium, sed occultè, poterit sua lege irritare talia Matrimonia, & quae contraherentur sine Denunciationibus praemissis, auferendo Parochis jus & potestatem in tali actu assistendi.

Respondet autem Lugo ibidem, etsi possit alias poenas statuere, non potuisse Matrimonia ista irritare. Quia Episcopus non habet potestatem inducendi impedimentum irritans Matrimonium ultra illa, quae iure communi inducta sunt, hoc enim soli competit Summo Pontifici, ut cum aliis docet Pontius, & Sanchez, Lib. 7. de Matrim. d. 1. num. 9. Undè Praeatus qui hoc attentavit, à S. Congregatione Concilii monitus fuit ut edictum revocaret.

Quaestio est secundò ibidem: An possit à Pontifice concedi dispensatio ad contrahendum matrimonium in secundo gradu consanguinitatis, simul cum primo gradu affinitatis, v. g. ut aliquis possit ducere uxorem relictam sui fratris defuncti, sibi etiam conjunctam in secundo gradu consanguinitatis.

Respondet Lugo, post longam deliberationem, propter causas gravis momenti, & publico bono conducentes, talem dispensationem actu concessam esse ab Urbano VIII. anno circiter 1643.

§. IV.

De Matrimonio revalidando, aut contrahendo in partibus Haereticorum.

Queritur primò. An Matrimonium in validè contractum possit aliquo modo revalidari.

Respondeo affirmativè. Primò, si invalidum fuerit Matrimonium ex una tantum parte, defectu consensus legit aut liberè praestiti, curandum est ut illa novum consensum externis signis alteri parti exhibeat: nec opus esse ut haec sciat consensum illum ad revalidandum Matrimonium praestari, censet Sanchez, Bona-

cina, Coninck, alique: Neque necessarium esse tunc adesse Parochum. Henriquez, Bonacina, Regis. hic num. 133. Quod si consensus ex utraque parte defuerit, debet praedicto modo, consensus ex utraque parte praestari.

Secundo, Si defectus valoris ortus fuerit ex occulto impedimento dirimente, v. g. consanguinitatis, debet primo obtineri dispensatio, & postea cognito impedimento, novus, & absolutus utriusque consensus privatim praestari. Et si una pars sit ignara impedimenti, prudenter inducenda est ad novum consensum absolutè praestandum, vel saltem conditionatè, scilicet, *consensio de novo si aliquo ex capite Matrimonium nostrum sit nullum*: si non timeatur periculum repulsae. Hoc autem si meritò timeatur, aut aliae graves molestiae, probabile est sufficere ut sola pars impedimenti conscia consensum renoveret & alteri declaret, uti docet Sanchez, Coninck, Lessius, Filiucius & plures cum Diana Part. 4. Tract. 4. Resol. 49.

Queritur secundò, Quid dicendum de Matrimoniis, quae in partibus Haereticorum sine Parocho & testibus contrahuntur?

Respondeo ex Congreg. Cardinalium: Primò, si in Parochia ubi initer Matrimonium, v. g. in Anglia, decretum Tridentini de Praesentia Parochi nondum est publicatum, validum erit Matrimonium, absque Parocho & testibus contractum. Publicatio autem decreti facta praesumitur, si id aliquo tempore in Parochia tanquam decretum Concilii fuit observatum.

II. Haereticos in quorum Parochia dictum Decretum fuit publicatum, v. g. in Hollandia, Fritia, &c. tenent formam praescriptam servare. An tamen idè ipsorum Matrimonia absque forma Concilii, quamvis coram Ministro Acahathico, vel Magistratu contracta, haberi debeant tanquam nulla, constare magis poterit ex adductis hic infra post num. 4.

III. Si contingat in Partibus haereticorum ubi decretum Tridentini est publicatum, v. g. in aliqua parte Hollandiae, nullum residere Parochum, aut Episcopum, vel alium, qui eorum vices suppleat, tali casu Matrimonia ibi contracta valida erunt absque praesentia Parochi, adhibitis saltem duobus testibus.

IV. Si exet quidem Parochus & Episcopus, sed nullo constituto Vicario uterque metu haereticorum lateat ita ut verè ignoretur ubinam sit, vel eodem metu à Diocesi ab sit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est Matrimonium contractum absque forma Tridentini, adhibitis tamen (ut dictum est) duobus testibus. Ita responsum est à Congreg. Cardin. Interpretum Tridentini ad instantiam Archiepiscopi Philippensis anno 1603. & eisdem declarationes refert Zypaeus in jure Pontificio Lib. 4. Num. 16.

Ad praedictam Quaestionem plurimum ulterioris lucis nobis attulit Resolutio Illustrissimi Castoriensis ad Illustrissimum Gandensem 14. Augusti 1685. & ad Eruditissimum Antonium Hoefslach, Ecclesiae Cathedralis Antverpiensis Canonicum Graduatum, Librorum Censorem, &c. 17. Decembris 1685. quae distinctius declarat talia Matrimonia, quae coram Magistratu, aut Ministro Acahathico in Provinciis Belgii confederatis contrahuntur, quamvis absque forma Concilii, pro validis habenda esse: quod pluribus rationibus ac testimoniis accuratè deducit, cujus proinde authographum hic servatur. Idem pro Germania jam ante resolvit noster Layman Lib. 5. Tract. 10.

Part.

De in

20
zia

Part. 2. Cap. 4. Num. 7. pro Ducatu Clivæ Stalensis Oratorii Presbyter Libro integro, quem de hoc argumento composuit.

Quæritur tertio, An liceat Catholicis interesse Nuptiis hæreticorum, & eas aliquo munere honorare: Ratio dubitandi est, quia sic Catholicus videtur approbare ritus hæreticorum, aut nuptias illicito modo contractas.

Respondeo tamen, Catholicis illicitum non esse tales nuptias sua præsentia & munere honorare. Quia illa assistentia Catholicæ est actio indifferens, neque præbentur illa munera ad approbandum tale Matrimonium, sed ad conservandam amicitiam inter vicinos aut consanguineos. Potest enim ex aliis motivis illud Matrimonium Catholico displicere, etsi ob alias causas honoret amicos qui illis nuptiis copulantur.

Alias Resolutiones varias de Matrimonio in partibus Hæreticorum, vide infra Tract. VI. Quæst. 22. & sequentibus.

A quibus porro præter Pontificem in impedimentis Matrimonii, præsertim in Missionibus, petenda sit Dispensatio, colligi potest partim ex Facultatibus supra traditis *Part. III. Cap. V.* partim ex Praxi sequenti recurrendi ad Curiam Romanam.

Quia verò pauci ritè norunt praxim & stylum Curie, aut Pœnitentiariæ Romanæ, hic formam procedendi in huiusmodi dispensationibus, aliisque gratiis obtinendis, facili methodo subjiciemus.

S. V.

Praxis & forma quâ Dispensationes pro Matrimonio, aliisque Casibus ex Romana Pœnitentiaria peti, & concedi solent.

Sciendum primò, Officio factæ Pœnitentiariæ præesse aliquem S. R. E. Cardinalem, cui Pontifex suo nomine amplam in multis absolvendi & dispensandi potestatem concedit. Ut sunt Dispensationes super impedimentis occultis ad contrahendum, sive contrahendum Matrimonium: Nec non dispensationes in Irregularitatibus: Convalidationes Titulorum: Rehabilitationes ad Beneficia, nec non ad officia, & dignitates, & similia: Dispensationes cum Regularibus transire volentibus ad strictiorem vel laxiorem Religionem: Condonationes & Remissiones fructuum malè exactorum & perceptorum, quando de præiudicio certi Domini non agitur; Dilationes & commutationes Votorum simplicium: & Absolutiones à reservatis, & simplici obligatione legendi horas Canonicas, certis modis.

II. Hæ Gratiæ per Pœnitentiariam conceduntur in foro conscientie, sive pro foro non contentioso; forum enim contentiosum spectat ad Judices causarum, cognitionem civilem, aut criminalem habentes. Mittuntur autem Diplomata, quibus gratiæ continentur, absentibus plerumque clausa, & à majori Pœnitentiarario gratis tribui solent.

Qui petit Dispensationem super impedimento Matrimonii, debet totum impedimentum explicare, ut si impedimentum sit in gradu inæquali, debet inæqualitatem exprimere. Idem dicendum si consanguinitas vel affinitas ex duplici capite contracta fuit, ut si fornicatus fuerit cum duabus fororibus ejus foemine cum qua matrimonium contrahere cupit, debet duplicem

impedimenti causam exponere, quamvis *Henricus* in hoc casu contrarium sentiat. Causas etiam ad obtinendam dispensationem non debet allegare falsas, aut dissimulare veras, præsertim ad rei substantiam pertinentes, sine quibus præsumi possit Superiorem non dispensaturum, aliàs dispensatio esset subreptitia, & invalida. Aliud esset si qualitas, aut causa dissimulata, aut allegata in postulatione, tantum extrinsecè se haberet ad rem postulatam, sine qua habentur aliæ cause sufficientes, non ideo dispensatio sic obtrenta censetur subreptitia, sed potest suum effectum sortiri.

III. Itaque in praxi ut scribatur pro dispensatione dixi, Romæ obtinenda. Primò, debet formari Supplicatio per modum Libelli supplicis, qui inscribitur Majori Pœnitentiarario S. R. E. Cardinali, & ferè inchoatur hoc modo: *Exponitur humillimè ex parte N. N.* si opus sit in casu occulto non nominando personas, & explicando distinctè impedimentum Matrimonii, vel alium Casum pro quo requiritur dispensatio. Secundo loca debent fideliter exponi cause propter quas necessarium sit Dispensationem concedi, quales sunt quæ allegantur in ipsa forma aliarum Dispensationum, quarum Diploma infra distinctè exhibeo. Tertio loco, sequitur humilis Supplicatio, ut pro opportuno remedio dispensatio illa benignè concedatur.

Inscriptio litterarum sit. *Eminentissimo & Reverendissimo D. Cardinali Majori Pœnitentiarario.* Sic autem ipsi litteris casus proponitur. *Eminentissime & Reverendissime Domine.* N. Sacerdos contraxit Irregularitatem ex Homicidio occulto ab eo ob talem, vel talem causam, clam tali modo patrato vel procurato in persona hominis laici. Ab eo tempore non abstinuit ab exercitio ordinum, vitandi scandalum causa, vel ut proderet; sive, abstinuit, sed cum diu sine scandalum abstinere non possit, humillimè supplicat pro remedio.

N. N. Contraxit Matrimonium cum muliere, cujus matrem antea carnaliter cognoverat, conscius, vitæ scilicet impedimenti (quod occultum est) quare cum illa que scandalum separari non possint, humillimè supplicat pro remedio.

N. N. Mulier emisit votum Castitatis perpetuæ, sed cum adiret, vel futurum esse prævideat periculum incertitæ, humillimè supplicat pro dispensatione ad effectum nubendi.

Sed cum innumeri sint casus, in quibus supplicatio debet Eminentissimo Cardinali Majori Pœnitentiarario, innumera quoque sunt Supplicationum Exemplaria pro quorum notitia hæc indicasse sufficiat. Idem quoque observando, quod in casibus occultis sufficiat per simplex N. N. procedere, tacito nomine & cognitione pœnitentis; & casus sic inscriptus mittendus est per communem Tabellarium Romam, ut supra. Sed ad idendum, quâ viâ Responsum mittendum sit, ut per Tabellarium communem: Terminando litteras in hæc fere modum: Dignetur Eminentia vestra referre N. N. in civitate N. pro tali Oppido N. Quod si in tali Oppido non sit Confessarius Graduatus, vel si difficultate sit illi aperire conscientiam, cum jam aperuerit alibi Confessario non graduato, hoc ipsum in litteris manifestè significetur.

Formam autem quâ ad Supplicationem remitti solet Responsum Romanum, prout habetur apud *De Leone*, aliosque, hic commodè subjicio, ex qua procedendi modus facile comprehendetur.

Forma Litterarum Romanarum pro eo qui Matrimonium in facie Ecclesie contraxit cum Muliere cujus Sororem prius carnaliter cognoverat &c. hac forma conceditur Dispensatio à Majori Pœnitentiario apostolico.

N. Sancta Romana Ecclesia Presbyter Cardinalis, Discreto viro Confessori Magistro in Theologia, vel Decretorum Doctore, ex approbatus ab Ordinario, per Latorem presentium ad infra scripta specialiter eligendo, salutem in Domino.

Ex parte Latoris presentium nobis oblata petitio continebat: Quod ipse alias in facie Ecclesie Matrimonium contraxit, & successivè consummavit cum muliere, cujus Sororem prius carnaliter cognoverat. Cum autem, & sicut eadem petitio subungebat, dictum Lator propter impedimentum ex præmissis proveniens, nequeat in dicto Matrimonio remanere absque Sedis Apostolicæ dispensatione, & separatio inter ipsum & dictam mulierem fieri non potest absque scandalo; ad id vitandum, ac pro sua conscientia quiete cupit Lator à præmissis, que occulta sunt, & de quibus plurimum dolet, per sacra Pœnitentiaria officium absolvi, secumque desuper dispensari. Quare supplicari nobis fecit humiliter, ut sibi super his de opportuno remedio providere dignaremur. Nos igitur, qui Pœnitentiaria Domini Pape curam gerimus supplicationibus hujusmodi inclinati, auctoritate Apostolica nobis specialiter concessa discretionis tue committimus: Quatenus si est ita, dictum Latorem, audita prius ejus sacramentali confessione, à quibusvis sententiis, censuris, & penis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrit ab omni est, & excessibus hujusmodi absolvas hac vice in forma Ecclesie consueta: injuncta inde ei pro tam enormis libidinis excessus, gravi pœnitentia salutari, ac sacramentali confessione peccatorum suorum, singulis scilicet mensibus, ut minimum semel, & quoties anima sua saluti expedire iudicaveris: & aliis que fuerint de jure injungenda. Demum, dummodo impedimentum ex præmissis proveniens subsistat, & separatio inter Latorem & dictam mulierem fieri non possit absque scandalo; ex cohabitatione verò, de incontinentia probabiliter timendum esse, tibi visum fuerit, & aliud canonicum non obstat, cum eodem Latore, ac dicta muliere de nullitate prioris, consensu certiorata, sed ita caute ut latoris delictum nusquam detegatur, matrimonium cum eadem & uterque inter se de novo, secretè ad evitanda scandala, præmissis non obstantibus contrahere, & in eo postmodum remanere licite valeant, misericorditer dispenses, prolem susceptam si qua sit, & suscipiendam exinde, legitimam decernendo in foro conscientie, & in alio sacramentali confessionis tantum & non aliter. Ita quod hujusmodi absolutio & dispensatio in foro judicario nullatenus suffragentur, nullis super hic adhibitis retribus aut litteris datis, seu processibus confectis, sed presentibus litteris, quas sub pœna excommunicationis lata sententia laudare tenearis, ita ut nullum illarum exemplum existet, neque eam Latore restituas, quod si restitueris, nihil ipsi præsentis litteræ suffragentur. Datum Romæ apud S. Petrum sub sigillo officii Pœnitentiariae, 4. Septembris, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri anno.....

Pro aliis Casibus similis forma accommodatur, ut pro ligato voto simplici Religionis ad effectum contrahendi matrimonium &c.

Pro harum ac similium litterarum executione.

Nota primò, Quando dicuntur litteræ illæ dirigi ad

Oratorem sive Latorem, intellige, ad ipsum qui dispensationem petit sive per se, sive per alium, qui non debet eas aperire, sed eligere Confessarium Magistrum in Theologia, aut alium qualis initio litterarum scribitur, qui ea sibi ab Oratore tradita resignet, legat, & postea cum Oratore sive Latore dispenset, juxta commissionem in litteris expressam. Dum autem requiritur ut Confessor ille sit Magister, aut Doctor, non sufficit quod sit Doctor Ordinis, vel Professor, vel Licentiat. Ex privilegio autem Confessarii Societatis *7ESU* concessò è Gregorio XIII. possunt etiam eligi alii Mendicantes, modò ad hoc à suis Superioribus facultatem habeant, ut docet Paulus Leon, & Diana *Part. 4. Tract. 4. Refol. 41.*

II. Debet Confessor electus dispensare in ipsa confessione, vel immediate post illam peractam; præmissa prius diligenti causæ cognitione, nisi eam satis perpectam habeat: non est tamen necessarium exigere testes, aut juramentum, nisi aliunde sciret rem, aut causam pro dispensatione allegatam non subsistere, tunc enim dispensare non potest.

III. Opera in Litteris præscripta potest ex iusta causa moderari, non potest tamen ea condonare.

IV. In absolvendo debet servare formam in Rituali Romano probatam, adeoque postquam dixit.

Absolvo te à peccatis tuis, debet addere: Et eadem auctoritate declaro te in dicto Matrimonio manere, & debitum conjugale reddere posse & debere, nec non dispensato tecum ut idem debitum etiam exigere licite valeas, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.

Si sit absolvendus ab Excommunicatione, illius formam habes supra in *Tract. II. Cap. III. de Absolutione.*

Denique debet omnibus peractis Litteras ipsas laecerare, ac præcipue sigillum, ne possint in foro externo fervire. Nihilque pro dispensatione, nequidem compensationis Titulo accipiendum, sub pœna excommunicationis majoris ipso facto incurrendæ. Adeo Curia Romana cupit suos Ministros ab omni labe Simonie longissimè abesse.

NOTA.

Post hæc à me in priori Editione studiose elaborata & in eadem edita, devenit in manus meas viâ Romanâ hæc authentica ipsius Pœnitentiariæ Instructio non ita pridem prælo vulgata, cujus hic exemplar annexo.

Instructio Parochorum, & aliorum Confessariorum pro Casibus, quorum Absolutio, vel Dispensatio spectat ad Sacram Pœnitentiariam, seu ad Sedem Apostolicam.

Um sæpe sit experientia compertum, plurimos utriusque sexus Christi fideles, & præcipue in longinquis degentes, Censurarum vinculo, votorum abstrictione, matrimonialibus impedimentis, Irregularitatum inhabilitate, aliisque reservatorum casuum ligaminibus obnoxios ceterisque penis, ad hanc sanctam Sedem Apostolicam, ejusque sacram Pœnitentiariam spectantibus, irretitos, in illis lachrymosè persistere, & tandem (quod est maxime dolendum) in illorum damnationis statu sapius laboriosè perire, cumque tanti mali causam hisce præcipue fontibus manare pateat, &c.

Primò, nam Parochi vel alii ad quos penitentes hujusmodi occurrere contigit, in Pagis, Ruribus, & Suburbis

vitam

vitam ducere solent, nec viam, modumque, vel aliquem in Alma Urbe, qui salutare remedium, & absolutionis, vel dispensationis litteras à dicta Sacra Penitentiaria, quas iugiter gratis, & benigne confugientibus remedia partitur, eis obtineat, & procuret, cognoscentes, nec sperantes hac vera, & facili via deposita, dictos penitentes ad eorum Ordinarios dirigendo dimittant, cumque ad ipsos accedere (feminas præsertim) verecundia, vel pudor intercludat aditum, & timor accessum præpediat, consilium ultra invenire ignorando verentur, unde sub illis in statu damnationis in sordescendo propria conscientia, & divina justitia sigello teruntur.

Secundo, verò alii proprios in Urbe Procuratores habentes, tantum pecunia cum pro ipsorum labore exigunt, quod inopes penitentes, tantis sumptibus impares gratia inhiantes, in consolatium recedant (et quod est enormius) sibi fortasse persuadent, Sacra Penitentiaria Tribunal aliquid lucris pro litteris prædictis reportare, quod non solum omnia gratis concedit, sed etiam serena fronte & grato omnes excipit animo, & ad tam pium opus adiuvat, & hortatur.

Tertio, eventum nonnumquam, & exponentium in advertentia succedit, ut gratia jam obtenta irrita iudicentur, ex eo quia casus, & circumstantias eorum confusè explicando, vel reticendo, inde sit quod litterarum executores, præmissis postea penitentium vero scrutinio rem aliter quam est expressum se habere comperiunt, unde ipsas exequi nequeant, quamobrem exposcentes saepe confusi, se nova impetrationis carere putantes benigno abbacato remedio, privati & inhabiles permanere cogantur.

Quare gratum Omnipotenti Deo & rem utilem fidelibus suis me facturum spero, si brevem methodum quo in supradictis uti debeant proponam.

Sic igitur Casum exponet, &c.

Eminentissime, & Reverendissime Domine.

N Sacerdos contraxit Irregularitatem ex homicidio occulto, ab ipso obitalem, vel talem causam claram modo patrato, vel procurato in personam hominis Laici, ab illo tamen tempore non abstinuit ab exercitio suorum ordinum, ne se proderet, vel alios scandalizaret (si verò abstinerit dicat) se abstinuit, sed cum diu absque scandalo obtinere non valeat humillimè supplicat pro remedio.

N. N. Vir contraxit matrimonium cum N. muliere, cuius matrem, vel sororem antea carnaliter cognoverat, conscius, vel nescius impedimenti, quod occultum est, quare cum absque scandalo separari non possit, humiliter supplicat pro remedio.

N. Mulier emisit votum perpetue castitatis, sed cum adsit, vel futurum esse prævideat incontinentia periculum humillimè supplicat pro dispensatione ad effectum nubendi.

Item quoniam innumeri sunt casus pro quibus supplicari contingat, varia quoque esse poterunt supplicationum exempla, pro quorum notitia hoc indicasse sufficiat.

Denique, si in illa Civitate, seu Oppido, unde Eminentissimo Penitentiario scribitur non fuerint Confessores in Jure Canonico Doctores, vel Sacre Theologiae Magistri, vel si quando etiam adessent, non de facili penitentes inducerentur, vel nequirent eis propriam aperire conscientiam, vel quia alio confessori non graduato jam manifestaverint, ideo advertant hoc idem ipsi magno Penitentiario significare. Quod similiter faciant, quando Confessarius

Gothicum characterem legere nesciat, quoniam de opportuno remedio providebunt.

Quod si forte responsio ipsius Eminentissimi tardare videbitur, eo casu prudens Confessarius, vel penitens dispartitur rescribere, ut si forte fuisset deperdita, alia ad manus dicti Eminentissimi Penitentiarii perveniat, quibus præmissis (adjuvante Domino) omnibus incommodis præocietur, animasque fratrum nostrorum, suo favore, & pro rum Confessariorum solertia lucrabimur.

Hortantur tandem Parochi, & alii ad quos presertim pervenerint ipsas per afflictionem, vel typis mandanda, ut transferendo, earum notitiam pro animarum salu cunctis quibus poterunt communicare. Venetiæ M. DC. LXXVIII. Superiorum Permissu.

DE CENSURIS ECCLESIASTICIS.

§. I.

De Censuris in communi.

Plurima de Censuris, Irregularitatibus, & Impedimentis ex illis provenientiibus hæcenus tractatum locis propriis hic infra annotandis, ne, more plurimum Scriptorum, actum sæpius agamus.

De Censuris singulis in quantum impediunt à percipienda, aut conferenda Absolutione Sacramentali Item, à quo possit ferri Censura, & de moderandam ferendam requisito: Item, de Casibus occasione Censuræ vel aliunde Reservatis Pontifici, Episcopo, Superioribus Regularium, & modis ab iis absolvendæ curatè deducuntur singula supra Tract. II. Cap. III. & sequentibus usque ad Tractatum Tertium. Irregularitates singula, & earum effectus exponuntur supra Tract. VII. de Sacramento Ordinis in fine §. 3. pag. 100. Quæ reliqua sunt de singulis hic suo ordine tradentur.

CENSURA igitur in communi, est pœna spiritualis per quam homo baptizatus, delinquens, ac contra, auctoritate Ecclesiæ, bonorum quorundam spiritualium usu privatur, uti fide tradit Suarez de Censuris lib. 1. Sect. 1. alique. Triplex est Censura, Excommunicatio, Suspendio, Interdictum: Irregularitas autem non est propriè Censura, sed inhabilitas jure constituta, ut ad Ordines, Beneficia, Officia, &c.

§. II.

Excommunicatio.

Excommunicatio definitur, Censura Ecclesiastica quæ homo baptizatus privatur communione fidelium, sive participatione aliquorum bonorum quæ delibus sunt communia, de quibus infra.

Dicitur, homo baptizatus, quia homo per Baptismum subditur Ecclesiæ, & ejus jurisdictioni subjacet: Quod de non baptizatis dici non potest, Quid enim (inquit Apostolus) mihi de iis qui foris sunt iudicare?

Non dicitur privare participatione Omnium bonorum, sed tantum aliquorum; non enim privatur, nisi gratiâ, sed privationem illius per peccatum & contumaciam præsupponit; imo fieri posset ut quis peccatæ contritionis actu gratiam recuperasset, penamque ab Excommunicatione absolveretur. Similiter

non privat bonis spiritualibus particularibus, v. g. effectu orationum, quas aliquis privatim pro Excommunicato offert, sed tantum communibus.

Est autem duplex Excommunicatio: alia major, alia minor: Excommunicatio illa major dicitur, quae communiione plurium bonorum privat; minor, quae pauciorum. Bona verò quibus major Excommunicatio privat, sex praesertim numerantur à Doctores.

Primo enim, privat administratione & receptione Sacramentorum.

Secundo, participatione suffragiorum communium Ecclesiae, quae scilicet à Clericis, quatenus Ecclesiae Ministris, pro fidelibus offeruntur.

Tertio, iure audiendi Missam, & assistendi officiiis divinis publicis; tenetur tamen Clericus in sacris constitutus aut Beneficiatus, quamvis Excommunicatus, privatim solus officium recitare; sed in illa recitatione abstinere debet ab illis verbis, *Dominus vobiscum*, ut docet Navarrus, & alii apud Bonacinam.

Quarto, electione passiva ad quavis beneficia & dignitates Ecclesiasticas.

Quinto, sepultura Ecclesiastica.

Sexto, communicatione humana & civili cum aliis fidelibus: quod Doctores hoc versiculo exprimunt.

Omorare, vale, communitio, mensa, negatur.

Os, significat allocutionem, confabulationem, sive fiat per litteras, nutus, aut alia signa: item quaecumque alia signa exteriora amicitiae, ut oscula, amplexus, &c.

Orare, significat simul cum Excommunicato orationem facere, divinum officium recitare, &c.

Vale, id est Excommunicatum salutare, aut honorem aliquem verbis aut gestis illi exhibere.

Communitio, id est, quavis societas cum Excommunicato, in habitatione, vel exercicio, aut contractu.

Mensa, id est, simul cum illo, & in eadem mensa comedere.

Sunt tamen hic duo observanda. Primum est, id quod habetur in Bulla Martini V. quae incipit *Ad evitanda*, & confirmata fuit à Leone X. in Concilio Lateranensi, referturque à Navarro, Cap. 27. Num. 35. quae quidem summus Pontifex ad evitanda animarum pericula statuit, ut nemo deinceps quemquam ratione alicujus sententiae aut Censurae Ecclesiasticae, à jure vel ab homine Generaliter promulgatae, in Sacramentorum administratione, receptione, aut aliis quibuscumque rebus divinis vel externis vitare, aut interdictum observare teneatur; nisi sententia vel censura ejusmodi contra certam personam, Collegium, Ecclesiam, &c. *Specialiter* à jure & publica vel denunciata fuerit; excepto, qui ob sacrilegam manuum injectionem in Clericum, Excommunicationem canonis ita notorie incurrit, ut factum ejus nulla tergiversatione clari, & nullo juris suffragio excusari possit: nam ab ejusmodi etiam non denunciati communiione abstinendum est. Postea verò subjungitur; *Per hac autem non intendimus ipsos excommunicatos, suspensos, interdictos, in aliquo sublevare, vel quomodo libet eis suffragari*; id est, ut explicat Layman, Part. 2. Cap. 1. de Excommun. quod, quamvis in commo- dum aliorum hac Pontificis indulgentia uti possint Excommunicati illi, qui non sunt denunciati, aut notorii Clericorum percussores: quando tamen agitur de ipsorum Excommunicatorum commo- do, eadem hac indulgentia ipsis suffragari minime possit.

R. P. Arsdæck. Tom. II.

Secundum est, ratione necessitatis, vel utilitatis, vel pietatis, licitam interdum esse Communicationem aliquam cum Excommunicato etiam denunciato, vel notorio Clericorum percussore: unde Doctores ex capite, *Quoniam multos*, 11. Quaest. 3. causas aliquas colligunt; ob quas ejusmodi Communicatio licite haberi potest, quas hoc versiculo Communiter exprimunt.

Utile, lex, humile, res ignorata, necesse.

Utile, significat utilitatem spiritualem Excommunicati, aut illius qui cum eo Communicat.

Lex, obligationem illi reddendi quod ei justè debetur, ut si debitor creditori mutuum restituat; si uxor viro debitum conjugale reddat.

Humile, designat subjectionem, & obsequium, quod filius parenti, servus Domino deferre tenetur.

Res ignorata, juris aut facti ignorantiam invincibilem, seu inculpabilem.

Necesse, necessitatem spiritualem, aut etiam temporalem, si sit notabilis: unde licitum est, v. g. in gravi necessitate corporali, elemosinam petere, & accipere ab Excommunicato denunciato.

Causa autem particulares quibus Excommunicatio major incurritur tam in Jure, quam extra Corpus Juris, eorumque Reservationes distincte recensentur supra *Tract. 2. Cap. 4. §. 1. & seq.*

§. III.

Suspensio.

Definitur Suspensio, Censura quae Clericus functiones aliquas Ecclesiasticas exercere prohibetur: v. g. circa exercitium officii, vel beneficii Ecclesiastici. De quibus fult Suarez de Censuris, Navarrus Cap. 27. Bonacina D. 3. P. 1. Layman hic Lib. 1. Tract. 5. Part. 3. Cap. 1.

Ex hac definitione colligitur, multiplicem esse suspensionem: alia est enim ab officio tantum, sive officium sit ordinis, sive jurisdictionis: alia à beneficio tantum, seu ab administratione & fructibus beneficii percipiendis: alia ab officio & beneficio simul. Rursus, alia est suspensio ab officio in totum, quando quis privatur omni usu officii sui: alia est in partem, qualis est illa quae, verbi gratia, quis suspenditur ab audiendis confessionibus, non verò ab aliis Sacramentis administrandis. Alia praeterea est suspensio temporalis, quae fertur ad certum tempus, & illo elapso, cessat; nec est opus absolute, ut docet Navarrus supra: Alia, quae nullo termino temporis circumscriptur. Alia denique est suspensio poenalis, alia medicinalis: poenalis est ea, quae fertur in punitionem & vindictam delicti commissi, ut quando quis suspenditur ob peccatum merè praeteritum quae quidem non fertur per modum Censurae, sed per modum poenae, ut observat Bonacina Disp. 3. Sup. Punct. 3. Medicinalis est illa, qua intenditur emendatio delinquentis? & haec est proprie Censura.

Qui autem suspensionem violat, exercetque actum à quo Suspectus est, peccat mortaliter, nisi materia levitas excuset: & si suspensionem illam violat per exercitium solenne Ordinis alicujus majoris à quo Suspectus est, incurrit Irregularitatem, ut docent Suarez, Navarrus, & alia apud Bonacinam Punct. 4.

Dd

Primò,

de in
20
ia

Primò, Suspensionem incurrit Clericus Concubina-
rius notorius, ex Jure Canonico Cap. *Quasitum de con-*
habitatione Clericorum & mulierum. Et Trident. Sess.
45. Cap. 14. innovans pœnas antiquas Canonibus latis,
statuit præterea, ut si à Superioribus admoniti non resipi-
scant privatione beneficiorum; Excommunicatione ma-
jori, Suspensione ab Ordinibus, inhabilitate ad quæcum-
que beneficia, officia & dignitates, incarceratione, & ali-
is similibus pœnis placentantur.

Secunda Suspendio est, contra recipientem sacros Or-
dines sub Titulo ficto patrimonii, vel beneficii, ut colligitur
ex Bulla Pii V. quæ incipit *Romanus Pontifex*, ut
docent Quaranta, Suarez, Filiucius, & apud Bonacinam
suprà: quamquam Tolet. existimet Suspensionem illam
non incurri ipso facto, sed arbitrio Episcopi infligendam
esse.

Tertia est, contra eum qui sacros Ordines recipit ex-
tra tempora per Ecclesiam constituta, vel ante legitimam
ætatem, vel absq; litteris dimissorias, ut habetur in extra-
vaganti Pii II. quæ incipit, *Cum sacrorum*, & in altera ex-
travaganti Sixti V. quæ incipit, *Sanctum & salutare*, ut
docent Suarez, Navarrus, & alii apud Bonacinam suprà.
A qui Suspensione, ut ibidem dicit, absolvi potest
Episcopus, si delictum occultum sit: id est, si non sit
notorium, nec deductum ad forum contentiosum.

Quarta est, contra suscipientem duos Sacros Ordi-
nes in eodem die, aut duobus diebus continuis & im-
mediatis: qui quidem suspenditur ab executione poste-
rioris, ut habetur ex Capite *Litteras* de temp. Ordinatis.
Similiter suscipiens eodem die minores Ordines cum
Subdiaconatu, ut ibidem dicitur. Et hæc Suspendio Pa-
pæ reservata est, ut docet idem Bonacina.

Quinta est, contra Clericum qui vacante Sede Epi-
scopali, & non arctatus occasione Beneficii recepti, aut
recipiendi, Ordinem aliquem sacrum recipit cum dimis-
sorias Capituli, ut habetur in Conc. Trident. Sess. 7.
Cap. 10. de Reform. ubi prohibetur Capitulis Ecclesia-
rum, ne Sede vacante, infra annum à die vacationis,
dent litteras dimissorias, nisi urgente aliqua necessitate:
aliàs statuit ut Capitulum interdicto Ecclesiastico subja-
ceat; & sic ordinatis ad beneplacitum futuri Practici sint
ab Ordinibus susceptis ipso facto Suspendi.

Sexta est, contra Clericum, qui per saltum recipit
Ordinem superiorem, antequàm receperit inferiorem:
v. g. Presbyteratum ante Diaconatum, ut habetur Ca-
pit. unico de Clerico per saltum promoti, & in Conc.
Trident. Sess. 23. Cap. 14.

Septima est, contra eum, qui recipit Ordines ab
Episcopo Excommunicato, Suspendio, aut interdicto
denunciato; vel etiam simoniaco per sententiam decla-
rato; ut habetur Capite 1. & 2. de Schismat. & Cap.
Si quis, Quest. 1.

Octava est, contra eum, qui recipit scienter aliquem
Ordinem per simoniam, quamvis occultam, ut habetur
Capite *Per tuas*, de simonia.

Nona est contra eum, qui Excommunicatione ali-
qua irretitus scienter Ordinem recipit, ut habetur Cap.
Cum illorum, de Sent. Excommuni.

Decima est, contra eum, qui furtivè aliquem Ordi-
nem recipit; id est, qui in scio Episcopo non vocatus vel
approbatus ad Ordines suscipiendos accedit; aut qui alio
præmisso, qui suo nomine examinatur, vocatus deinde
proprio nomine Ordines recipit, ut habetur Cap. 1. de
eo qui furtivè, &c.

Undecima est, contra Sacerdotem, tam secularem

quam regularem conjungentem in matrimonium, vel
benedicentem subditos alterius Parochiæ absque licen-
tia Parochi vel Ordinarii, ut habetur in Conc. Trident.
Sess. 24. Cap. 1. de Reform.

Duodecima est, contra Episcopum, conferentem
Ordines, vel primam Tonsuram extraneo, absque
missorias Episcopi: aut ordinationes facientem in alio-
na Diœcesi absque licentia Ordinarii, ut habetur in Conc.
Trident. Sess. 23. Capite de Reform. aut conferentem
Ordines vel Tonsuram simoniace, ut habetur Cap. pen-
ultimo de Simonia.

Decimatertia est contra Episcopum, aliquid etiam
sponte oblatum in visitatione accipientem, præter illud
quod sibi debetur: qui quidem suspenditur ab ingressu
Ecclesiæ, nisi intra mensem duplum restituat, ut habetur
Cap. *Exigit*, de censibus in 6. Et hæc Suspendio in-
curritur etiam ab aliis Visitatoribus Ecclesiarum, au-
corum familiaribus, si occasione visitationis munera
etiam spontè oblata recipiant, nisi intra mensem du-
plum restituant.

Denique Religiosi incurrunt Suspensionem, 1. si
Apostata Ordines recipientes. 2. Admittentes ad pro-
fessionem ante annum probationis exactum. 3. Nupti-
tentes habitu & vestitu modo sibi præscripto. 4. In-
ducuentes mulieres in Monasteria.

Quantitas & qualitas Suspensionis quando de re do-
bitatur, colligi debet ex verbis quibus profertur, quæ
non amplius sunt extendenda quam proprie & rigide
significent, cum illa sit pœna, adeoque odiosa ac re-
stringenda.

Suspendio à certa functione Ordinis, v. g. à Sacra-
mentorum administratione, non est ideo Suspendio
à Sacrificio celebrando.

Suspendio ab Ordine non ideo videtur Suspendio à
Beneficio, quia Beneficium non fundatur in Ordine.
Quamvis doceat Bonacina, indirectè à fructibus benefi-
cii suspendi: quia dum non potest facere officium non
potest percipere fructus beneficii.

Suspendio Capituli, vel aliquo Conventu, non
censetur Suspendio singuli in eo contenti, nisi illi in
culpa esse vel fuisse constet.

Debet autem Suspendio in scripto, non solo verbo
proferri, præterquam ab eo qui privilegium habet ut
que scripto Censuras ferendi. Ita cum communi
Decretum de Censuris Disp. 1. Quest. 1. Part. 7. de quo supra
Suspendio, Layman hic Cap. 2. Num. 3. aliquid

Potestatem Suspensionis ferendæ habent illi quibus
competit potestas ferendi Censuras.

Absolutio à Suspensione non reservata competi-
tenti Episcopalem auctoritatem, & communiter Reli-
giosis ad hoc privilegiatis in foro conscientie. Ita cum
communi suprà Suarez, Navarrus, Bonacina,
Layman hic Cap. 4. Num. 2.

§. IV.

De Interdicto.

Definitur Interdictum, Censura Ecclesiastica pro-
hibens usum divinorum officiorum, aliquorum
Sacramentorum, & Ecclesiasticæ sepulturæ. Intelligi-
tùr talis est, nam & Excommunicatio eodem modo
quatenus est Communicatio cum fidelibus. Suspendio
verò quatenus usus ille est exercitium Ecclesiasticæ
potestatis.

Dividitur Interdictum in locale, personale, &

mixtum. *Locale* est quo interdicitur locus, ne in eo divina Officia celebrentur, Sacramenta administrentur, &c. quavis ejusmodi loci incolæ possint alibi divinis Officiis assistere, Sacramenta recipere, &c. *Personale* est, quo persona aliqua particularis, vel communitas aliqua personarum, puta populus Civitatis aut Provinciae alicujus interdicitur, ne ubicumque sit, divinis officii assistat, Sacramenta recipiat, &c. *Mixtum* verò complectitur utrumque, personale scilicet & locale, ita Navarrus, Sylvester, & alii apud Bonacinam, Disp. 2. de Interdicto Punct. primo.

Rursus, Interdictum aliud est generale, aliud particulare. Interdictum *Particulare* est, quo locus aliquis particularis interdicitur, v. g. Ecclesia aliqua ob crimen aliquod in eâ perpetratum: vel quo personæ aliquæ afficiuntur, non ut membra civitatis, sed ut personæ particulares; verbi gratia, quando interdiciuntur omnes & singuli qui tale factus patrarunt. Interdictum verò *Generale* est, quod fertur in locum aliquem generalem, qui à communitate aliqua occupatur, v. g. in Regnum, Diocesim, Civitatem, vel ipsam communitatem, ut est corpus aliquod politicum, v. g. in populum alicujus regni, civitatis, &c. Et ejusmodi Interdictum contrahit omnes qui ex illa communitate sunt, etiam *Innocentes*, qui proinde illud servare tenentur, nisi speciali aliquo privilegio sint exempti, ut fufius explicat Bonacina *suprà*: hac prohibito tamen varias recipit exceptiones.

In primis enim Sacramenta Baptismi & Confirmationis solenniter tempore Interdicti ministrari possunt, ut habetur Cap. *Quoniam* & Cap. *Alma mater*, de Sentent. Excomm. in 6. Sacramentum etiam Pœnitentiæ, ut ibidem dicitur, ministrari potest, præterquam iis qui sunt in causâ culpabili, ob quam latum est Interdictum, nisi prius satisfecerint, aut satisfaciendi idoneam dederint cautionem, vel saltem se satisfacturos esse juraverint. Sacramentum item Eucharistiæ tempore Interdicti non nisi in articulo mortis per modum viatici ministrari potest. Sacramentum verò Extremæ unctionis, secluso extremæ necessitatis casu, quando alia suscipi non possunt, item Ordinis & Matrimonii, tempore Interdicti neque ministrari, neque suscipi licetè possunt, ut fufius docet, (& variis auctoritatibus probat) Bonacina *suprà*: quavis Navarrus, Cap. 27. Num. 179. & alii probabiliter existiment, Matrimonium tempore Interdicti licetè contrahi posse.

Quod spectat ad Officia divina, observandum est, eo nomine significari Sacrificium Missæ, Horas Canonicas, quæ publicè cantantur in Ecclesiâ, Benedictiones solennes, & alia omnia, quæ publicè ad cultum divinum fiunt à personis Ecclesiasticis, quæ omnia prohibita esse censentur, cum hac tamen limitatione, sicut habetur Cap. *Alma mater*, ut tempore Interdicti quotidie in Ecclesiis specialiter non Interdictis celebrentur Missæ; & alia divina Officia, sed januis clausis, sine campanarum sono, voce submissâ, exclusis Excommunicatis & Interdictis, præterquam in festis Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis B. M. V., quibus additus fuit à Martino V. dies festus Corporis Christi cum octavâ, & à Leone X. dies Conceptionis B. M. V. in

quibus diebus licitum est tempore Interdicti generalis, Missas & divina Officia celebrare publicè & solenniter, januis apertis, cum sono campanarum, admittis quoque Interdictis; illis etiam quorum causâ latum est Interdictum, modò isti longè sint ab altari, nec ad oblationes aut Communionem admittantur. In Ecclesiis verò specialiter Interdictis, in quibus asservatur Eucharistia, licitum est tantum semel in hebdomadâ Missam celebrare ad renovandam Eucharistiam, ut docent Henriquez, Navarrus, & alii apud Bonacinam *suprà* Cap. 2 de Interd.

Quamvis tempore Interdicti Localis, non possint Laici, licet non Interdicti, *Sepeliri* in loco Interdicto; possunt tamen Clerici, dummodo personaliter Interdicti non sint, etiam in loco Interdicto sepeliri, in silentio tamen sine campanarum pulsû: sicut & Laici etiam personaliter Interdicti, si denunciati non sint, possunt in loco sacro non Interdicto sepeliri.

Interdictum Locale generale præsertim incurritur, quando Dominus terræ injuriosè Episcopum percutit, aut capit, aut id fieri mandat: item quando impedit ne Legatus aut Nuntius Apostolicus officium suum exequatur; & in aliis etiam casibus, qui quoniam rarius eveniunt; & apud Bonacinam *suprà*, alioque Doctores videri possunt, à nobis prætermittuntur; circa quos casus tamen observat Bonacina ex Suarez, Filiucio, & aliis, nullam esse obligationem servandi Interdicti ante denunciationem.

Ad *Suspensionem* de qua *suprà*, proximè accedit *Depositio* & *Degradatio*, per quam persona Ecclesiastica ob enorme aliquod crimen removetur in perpetuû ab omni Ordine, juris dictione, & beneficio: ita ut quamvis non amittat characterem Ordinis qui indelebilis est, privetur tamen omni, & quocumque illius usu, sine remissionis spe. Quod si hæc fiat solis verbis, appellatur *Verbalis* depositio: si præter verba; quædam aliæ ceremoniæ in Pontificali præscriptæ adhibeantur, vocatur *Realis* depositio seu degradatio. Hæc est autem inter utramque differentia, ut observat Bonacina Disp. 4. de Deg. Punct. unico quod Depositio verbalis fieri possit in absentem: Degradatio verò solummodò fiat in præsentem: præterea Depositio verbalis non tollit privilegium fori, Degradatio verò tollit; ita ut degradatus possit à iudice Laico eodem modo plecti, ac si numquam in Christi Domini Clerum fuisset cooptatus.

Degradatio tamen realis fieri non debet, nisi ob crimina illa quæ in jure expressa sunt; qualia sunt hæresis manifesta, sodomia, calumniaproproprio Episcopo irrogata, & alia similia, quæ videri possunt apud Doctores & Canonistas.

Denique notandum, 1. *Depositionem* & *Degradationem*, non esse verè Censuram, & à *Suspensione* in hoc peculiariter differre, quod illæ tollant etiam ipsum jus radicale, & Titulum beneficii in perpetuum, quod non fit per *Suspensionem*. 2. Clericos posse *Degradari* à suo Episcopo, non ab inferioribus: Deponi tamen posse ab eodem per Vicarium.

De *IRREGULARITATIBUS* singulis, earumque Effectibus actum est *suprà* de Sacram. Ordinis *Tract. 4. Cap. 7. §. 3. Pag. 222.*